

za globalno izobraževanje 2009). Vse to so znanja, ki predpostavljajo kakovost izobraževalnega sistema in zahtevajo odličnost izobraževalnega kadra, torej učiteljev. Te ideje zahtevajo tako od učitelja kot od izobraževalnega sistema precejšnje spremembe ne le v vsebinah, ampak tudi v spretnostih, predvsem pa v ravnanju in učiteljevi drži do dela in okolja.

Posebej bomo v nadaljevanju sledili vprašanju: kdaj in kako se učitelj odloča, da bo delo na področju izobraževanja odraslih opravljal kakovostno ter pri tem sledil kriterijem profesionalne odličnosti. V uvodu pa najprej opredelimo naše razumevanje osnovnih pojmov.

Poklicna profesionalizacija: je vseživljenjski proces, ki se začenja s poklicnim usposabljanjem in krožno nadaljuje skozi izkustveno učenje v teku poklicne poti posameznika. Ta proces ni izoliran, zaznamovati ga morajo sodelovanje in kooperativno učenje, pomoč sodelavcev, pa tudi spoštovanje lastnega dela in njegova ustrezna predstavitev. Poklicni razvoj je celovit proces rasti, ki povezuje osebno, socialno in poklicno raven. (cf. Muršak et al., 2011: 13–14)

Profesionalna odličnost: besedo odličnost Slovar slovenskega knjižnega jezika razloži kot lastnost, značilnost odličnega. Še bolj povedna pa je dopolnilna razlaga z besedo *díka*, ki se nanaša na ponos, čast, celo okras. S tem lahko bolj nakažemo globino izraza profesionalna odličnost, ki ga ne razumemo kot sinonim za kakovost. Slovar besedo kakovost pojasnjuje s »kar opredeljuje kaj glede na pozitivne lastnosti, glede na veliko mero pozitivnih lastnosti«. Odličnost je torej presežek, potrditev v izjemnosti in kakovosti.

Profesionalni razvoj učitelja: so vse tiste aktivnosti, ki razvijajo posameznikove profesionalne spretnosti, znanja, strokovnost in druge značilnosti učitelja. To so v najširšem smislu začetno izobraževanje, uvajalni programi, nenehno strokovno usposabljanje v delovnem okolju, ob vsem tem pa še neposredna praksa, ki jo je posameznik ustrezno reflektiral. (cf. Muršak et al., 2011: 9–10)

Učitelj: izraz učitelj v tem prispevku uporabljamo v generičnem smislu; zajema najširšo skupino strokovnih delavcev, ki se ukvarjajo tako z vzgojo in izobraževanjem mladine in otrok kot tudi odraslih.

V zaostrenih razmerah po podatkih raziskav (Javrň 2008; tudi v: Ličen et al., 2011) »preživijo« učitelji, ki delajo kakovostno, pri svojem delu uživajo, imajo odlično »stik« z udeleženci izobraževanja, skratka tisti, ki so uspeli razviti profesionalno odličnost. Analize obstoječe ponudbe usposabljanj učiteljev na osnovi Kataloga programov nadaljnje izobraževanja strokovnih delavcev v vzgoji in izobraževanju, ki ga objavlja ministrstvo za šolstvo in šport (2004–2008), in na osnovi baze